

NOVÝ MARS MORAVICUS

aneb Sborník příspěvků, jež věnovali Prof. Dr. Josef Válkovi jeho žáci a přátelé
k sedmdesátinám

BRNO 1999

OBSAH

JAN SKÁCEL, <i>Píseň o přítomnosti v čase minulém</i>	11
JAROSLAV PÁNEK, <i>Historik mezi vědou a učitelským posláním</i>	13
BRONISLAV CHOCHOLÁČ — TOMÁŠ KNOZ, <i>Josef Válka, Nový Mars Moravicus</i>	21
MILOŠ ŠTĚDROŇ, <i>Mars Moravicus Válka Josep Hus</i>	31
MILAN UHDE, <i>O historikovi, který řve</i>	33
HANA AMBROŽOVÁ — BRONISLAV CHOCHOLÁČ — TOMÁŠ KNOZ — MARTIN ŠVANDA, <i>Bibliografie Josefa Války</i>	35

I. Mýty, proroctví, rituály

DUŠAN TŘEŠTÍK, <i>Král muž. Slovanský etnogonický mýtus v Čechách 9.–10. století</i>	71
LIBUŠE HRABOVÁ, <i>Willtenburg v běhu dvou tisíciletí</i>	87
PETR ČORNEJ, <i>Cizí, cizozemec a Němec</i>	97
FRANTIŠEK J. HOLEČEK, <i>M. Jan Hus a proroctví Giacoma Palladinib⁹ z Terama</i>	111
JANA NECHUTOVÁ, <i>Prology protibusitských traktátů Štěpána z Dolan</i>	119
PAVEL BOČEK, <i>Ruský gosudar na konci světa</i>	127
PETR VOREL, <i>Staré pověsti a rodinné příběhy pernštejnské. (Sebereflexe aristokratického rodu v polovině 16. století)</i>	137
OLGA FEJTOVÁ — JIŘÍ PEŠEK, <i>Dílo Filipa Melanchthona v městanských knihovnách doby předbělohorské</i>	149
JAROSLAV ČECHURA, <i>Rituál a rebelie. (Nové horizonty „revolučního roku“ 1680 v Čechách)</i>	163

TOMÁŠ KNOZ, <i>Svatý Ivo a Uzdravující Spravedlnost. (K problematice právní mentality a právní ikonografie v raném novověku)</i>	137
JANA OPPETOVÁ, <i>Annus inbilaetus Gradicensis aneb slavnost šestistého výročí příchodu premonstrátů na Klášterní Hradisko u Olomouce v roce 1751</i>	191
JIŘÍ PAVELKA, <i>Sex, manželství a láska v antické a středověké literatuře</i>	209
II. Morava: Kanceláře, školy, průkopníci	
LIBOR JAN, <i>Vznik moravských provincií</i>	227
DALIBOR JANIŠ, <i>Úvahy nad počátky zemských desk na Moravě</i>	243
IVAN HLAVÁČEK, <i>Václav IV. a jeho moravské aktivity a kancelář před a po smrti moravského markraběte Jošta (+18. ledna 1411)</i>	251
MILOSLAV POLÍVKA, <i>Morava v norimberských missivech za markrabství Jošta Lucemburského</i>	261
TOMÁŠ BOROVSKÝ, <i>Libri citationum jako pramen k sekularizaci na Moravě v 1. polovině 15. století</i>	275
ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ, <i>Černoborští z Boskovic na vídeňské univerzitě v pozdním středověku a raném novověku</i>	285
TOMÁŠ KAHUDA, <i>K moravské zemské berní správě v době předbělohorské</i>	307
HANA JORDÁNKOVÁ — LUDMILA SULITKOVÁ, <i>Možnosti vzdělání v předbělohorském Brně</i>	319
ZDENKA STOKLÁSKOVÁ, <i>Politický domicil jako úsilí o sociální disciplinizaci v Rakousku</i>	335
WINFRIED EBERHARD, <i>Zu den Voraussetzungen und Widersprüchen der Toleranzpolitik Josephs II. in den Ländern des östlichen Mitteleuropa</i>	347
DUŠAN UHLÍŘ, <i>Moravská epizoda v dějinách italské karbonerie</i>	363
JAN JANÁK, <i>Z galerie průkopníků brněnského průmyslu. (Christian Friedrich Mempert)</i>	377
CTIBOR NEČAS, <i>Výsledky josefinského pokusu o usazení moravských Romů</i>	385
JOSEF KOLEJKA, <i>Brněnské gymnázium v letech 1884 až 1898</i>	393
MILAN MYŠKA, <i>Podíl technické inteligence na humanizaci společnosti ostravské průmyslové oblasti v počátcích moderní industrializace</i>	401
III. Kariéry, hostiny, preláti a generálové	
MILOŠ KOUŘIL, <i>Svěcenci v době episkopátu Stanislava Pavlovského</i>	411
VÁCLAV BŮŽEK, „Posměch nemalej se stal.“ (Příběh ze šlechtické každodennosti 16. století)	419

THOMAS WINKELBAUER, <i>Karrieristen oder fromme Männer? Adelige Konvertiten in den böhmischen und österreichischen Ländern um 1600</i>	431
JAN KUMPERA, <i>Obležení a dobytí Plzně Mansfeldem na podzim 1618</i>	453
PAVEL BALCÁREK, <i>Albrecht z Valdštejna, Španělsko a římská kurie</i>	463
PETR MAŤA, <i>Slechtic v součkové absolutismu. Politická činnost Adama mladšího z Valdštejna po Bílé hoře</i>	479
BRONISLAV CHOCHOLÁČ, <i>Brněnské hostiny u nejvyššího zemského komorníka na konci 17. století</i>	489
JOACHIM BAHLCKE, <i>Michael Friedrich brabec z Althanu (1680-1734). Životní etapy preláta ve službách habsburské monarchie v časném 18. století</i>	501
RICHARD PRAŽÁK, <i>Stát a církev. (Z blediska působení madarské reformované intelligence v českých zemích po vydání tolerančního patentu v roce 1781)</i>	517
IV. Prameny, dějiny, dějepisci a budoucnost	
JAROSLAV MAREK, <i>Historik a slova</i>	527
FERDINAND SEIBT, <i>Minderheiten</i>	535
JIŘÍ MALÍŘ, <i>Životopisy Palackého jako součást jeho jubilejných oslav r. 1898</i>	553
RADEK FUKALA, <i>Příspěvky německé regionální historiografie k dějinám stavovství ve Slezsku</i>	565
VLADIMÍR PODBORSKÝ, <i>K historické hodnotě archeologických pramenů</i>	577
JOSEF POLIŠENSKÝ, <i>Prameny k bádání o životě a díle jednoho moravského historika</i> ...	585
IVO BARTEČEK, <i>Otakar Odložilík — Nové Španělsko, exil a jezuité</i>	589
PETR PIŘHA, <i>Nekonvenční úvaha o jednotě Evropy</i>	595